

ESİNTİLER

ZEYNEP ORAL

Tophane'yi ve Beşiktaş'ı Görünce...

Daha bir ay bile olmadı... Eylülün ikinci yarısıydı. Tophanedeki sanat galerilerine düzenlenen saldırıyı bu köşede "Sizce Ne Kadarı Yeter, Ne Kadarı Yetmez?" başlıklı yazımda lanetlemiştim.

Geçen hafta sonu Beşiktaş'ta yaşanan olayı aynı kararlılıkla lanetliyorum.

Sanata, sanat eserine, sanatçıya, düşünceye, ifade biçimine yönelik saldırı, baskı, tehdit, kimden ve nereden gelirse gelsin lanetlediğim için... CHP'li olmaları, CHP'nin iki gençlik kolları üyesi olmaları öfkemi daha da biliyor.

Tıpkı Tophane'deki gibi Beşiktaş'taki saldırının da hiçbir gerekçesi, hiçbir özrü olamaz. Hiç ama hiçbir gerekçe uygulanan şiddeti affettiremez! Bu kez insanlara değil, sanat eserine saldırılmıştır ama bu da olayı hafifletmez!

İki gün önce bu sayfalarda olay ayrıntılarıyla yansıtılmıştı. Gözden kaçırmış olanlara çok kısa özetliyorum:

Bimeras Kültür Vakfı'nın düzenlediği **IDANS Festivali** çerçevesinde, "*Free Zone İstanbul*" (İstanbul Serbest Bölge) başlıklı sergide, Danimarkalı sanatçı **Rosan Bosch**, özel ve kamusal alan ilişkisini irdelerken üç dinin simgelerini (İslamın hilali, Hıristiyanlığın haçı ve Yahudiliğin yıldızı) ve bir de **Atatürk**'ün yüz fotoğrafını "*İbadet Bölgesi*" adlı bir tabelada kullanmıştı. Amaç bir diyalog arayışıydı... Daha eserini yerleştirirken tartışma başladı ve iki genç tabelayı parçaladı...

CHP'nin derhal o iki genç için disiplin soruşturması açması doğrudur ama yeterli değildir.

Peş peşe bu olaylar, ülkemdeki iki noktayı bir kez daha kahredici bir biçimde içime sapladı:

Birincisi: Cehaletin zaferi; ikincisi tahammülsüzlüğün tırmanışı... Bu ikisini birbirinden ayırmak çok zor. Zaten ikisi birbirini besliyor!

Cehaletin zaferi

Her şiddet olayında olduğu gibi burada da cehaletin ve bilgisizliğin baş rolde olduğunu gördük.

Bugüne dek sanat daha çok kapalı alanlarda, galerilerde, müzelerdeki görücüye çıkıyordu. Sanat eserleri belli bir kesim tarafından izleniyordu. O olaya ilgi duyanlar, eğitimini almış ya da almakta olanlar, o alanın meraklılarıydı vb...

Oysa günümüzde çağdaş sanat kalıpları, sınırları yıkıp sokaklara taşıyor, göz önünde yer alıyor. Özel yerlerden kamusal alana taşıyor. İki boyutluluktan çok botyutluluğa dönüşüyor... Farklı disiplinler, farklı alanlar arasında köprüler kuruyor. Günümüzde sanat eseri deyince sadece duvara asılan bir tablo ya da bir kaide üzerinde duran üç boyutlu bir yontu değil, bir "*enstelasyon*", bir "*yerleştirme*" olabiliyor. Günümüz sanatı "*göstermek*"ten çok, tartışmaya, sorgulamaya yönelik. Araştırıyor, sorguluyor, eleştiriyor, farklı yorumlar ortaya koyuyor!

Günümüz sanatı duyarlılığı bilgiyle, birikimle donatıyor!

Tahammülsüzlüğün tırmanışı

Eğer o iki genç şiddet kullanma, saldırma yerine anlamaya çalışsalardı belki de Atatürk'e değil, Atatürk'ün putlaştırılmasına karşı çıkışı sevebilir, sanatçıyı ve sanat eserini alkışlardı. Ama elbet kaba güç kullanmak, yakıp yıkmak daha kolay, daha toptancı!

Zaten farkındaysanız, giderek daha çok cehalete teslim olan bir toplum olup çıktık!

Sormaktansa, yanıt vermeyi; öğrenmektense ezberi tekrarlamayı, niceliği niteliğe yeğleyen bir toplum olup çıktık.

Şu taş atan çocuk örgüt üyesiymiş diyor, çocukları içeri tikiyoruz... Şu demeç veren gençler PKK'liymiş lafı dolaşmaya görsün, o gençleri oracıkta linç etmeye kalkıyoruz... Antalya'da yaşanan **Emir Kusturica** olayını düşünün... Örneklerin bini bir para...

Beşiktaş'taki saldırı da cehaletin geldiği, ulaştığı nokta! Artık birbirimizle diyalog kurmaya, birbirimize soru sormaya, yanıt aramaya, anlamaya, öğrenmeye sabrımız, zamanımız, tahammülümüz yok...

"*Ya bendensin, ya düşmandansın*"ın peşine takılmış gidiyoruz... Haydi hayırlısı...

www.zeynep@zeyneporal.com

zeynep@zeyneporal.com